

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid Eksjö Gymnasium 2 i Eksjö kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Eksjö Gymnasium 2 avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de ämnesplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Eksjö Gymnasium 2 i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla en systematisk uppföljning och analys av betygsresultat i alla ämnen på skolenheten.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver under rektorns ledning utveckla elevernas inflytande över undervisningen genom att regelbundet planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver under rektors ledning utveckla ett samlat arbete med ett gemensamt förhållningssätt för att skapa och upprätthålla studiero i samläsningsgrupperna.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i betygssättningen ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp och analysera eventuella avvikelser i betyg.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **21 december 2023** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se eller per post till, Skolinspektionen, Box 156 22100 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2022:8886) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd
1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen
Gy11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling, 2.6 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Eksjö Gymnasium 2 leder och styr i flera delar skolans utveckling.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn följer upp att det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen och till viss del skapar förutsättningar för lärare att samverka. Granskningen visar att det finns ett visst jämställdhetsarbete på skolenheten men rektorns ledning av arbetet är svag. Granskningen visar att rektorn skapar sig en nulägesbild av undervisningens genomförande och omfördelar resurser för att möta de behov som finns på skolan. Däremot visar granskningen att rektorns uppföljning och analys av skolenhetens betygsresultat är begränsad.

Ledning och organisation

Granskningen visar att rektorn följer upp att det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen och till viss del skapar förutsättningar för lärare att samverka. Av inkommen dokumentation samt intervjuer med rektorn, elevhälsan och lärare framgår att det finns en mötesstruktur för såväl programarbetslagen som ämneslagen och att lärare upplever att det finns förutsättningar för samverkan mellan lärarna i dessa forum. Lärare berättar vidare att det finns ett gemensamt arbets- och förhållningssätt på skolenheten kring trygghet och studiero som bygger på ett relationellt ledarskap och att lektionsstruktur i undervisningen utvecklats under rektorns ledning. Det framgår också att förutsättningar för samverkan mellan lärare och elevhälsa inom programmen finns genom EHT-möten med uppföljande lektionsobservationer och handledning av elevhälsan. Däremot berättar såväl lärare som elevhälsan att organisationen för samverkan mellan undervisande lärare i elevgrupper som samläser mellan programmen behöver utvecklas och att det saknas forum där dessa lärare deltar för att kunna samverka kring situationer som uppstår i dessa undervisningsgrupper, vilket senare berörs i beslutet under området studiero. Av inkommen dokumentation och intervjuer med lärare framgår vidare att det pågår ett kollegialt lärande på skolenheten och att rektorn genom lektionsbesök och samtal följer upp om det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen. Rektorn berättar att lektionsobservationer visat att det varierar mellan lärare om det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen och att hen observerat både framgångar och utmaningar i arbetet. Av inkommen dokumentation och intervju med rektorn framgår att lärares kompetensutveckling genomförs av all personal under fyra läsår inom områdena relationellt ledarskap, språkutvecklande arbetssätt (SKUA), tillgängliga lärmiljöer (TLM) samt neuropsykiatriska funktionsvariationer (NPF). Dessa områden har valts utifrån en kartläggning av lärares behov och ligger till grund för det kollegiala lärandet. Lärare berättar bland annat att ett samlat arbete med studiero delvis har utvecklats genom kompetensutvecklingen i relationellt ledarskap och rektorn säger att arbetet med de fyra kompetensutvecklingsområdena generellt gett avtryck i undervisningen. Av intervjuer med såväl rektorn, elevhälsan som lärare framgår vidare att obehöriga lärare får stöd av behöriga kollegor vid bedömning och betygssättning och rektorn berättar att skolledningen tilldelar behöriga lärare riktade uppdrag att stödja obehöriga lärare.

Jämställdhetsarbete

Granskningen visar att det finns ett visst jämställdhetsarbete på skolenheten men rektorns ledning av arbetet är svag. Av inkommen dokumentation samt intervju med rektorn framgår att rektorn använder enstaka underlag i syfte att identifiera könsmönster. Rektorn uppger att uppföljningen sker genom resultat från skolenkäten och genom programråd. I programråd träffar rektorn elevrepresentanter från skolenhetens olika program och en stående punkt på mötet handlar om lärares bemötande. Rektorn uppger att det sällan har framkommit att lärare favoriserar ett visst kön. Av intervjuer med elever framgår också att eleverna upplever att flickor och pojkar blir bemötta på samma sätt. Elevhälsan berättar att frågor om jämställdhet tas upp på hälsosamtalen och att könsmönster inte har identifierats och behövs följas upp i verksamheten. Lärare berättar att de följer upp elevernas betygsresultat i slutet av läsåret med utvärderingar i varje ämne utifrån bland annat kön men att betygsresultaten statistiskt sett varierar på grund av små elevgrupper i olika ämnen och att det har gett olika resultat från år till år. Rektorn berättar samtidigt att hen inte varit delaktig i att följa upp eller analysera underlagens betydelse för betygsresultaten kopplat till kön. Av inkommen dokumentation framgår att flickor på skolenheten har en högre genomsnittlig betygspoäng på skolenhetens program än pojkar. Varken rektorn eller elevhälsan och lärare har dock kopplat skillnaderna i resultaten till undervisningens genomförande och elevernas olika förutsättningar utifrån kön. Rektorns förklaringar är att resultaten ligger i linje med resultatskillnader på nationell nivå och att rektorn efter samtal med eleverna på skolenheten upplever att flickorna har en tydligare bild av vad de vill göra i framtiden än vad pojkarna har vilket enligt rektorn kan påverka studiemotivationen och betygsresultatet. Rektorn berättar exempelvis att en lärare utöver sin undervisning haft träffar med en grupp pojkar för att motivera dem till att klara skolarbetet vilket enligt rektorn gett effekt. Vidare framgår av inkommen dokumentation att arbetet för jämställdhet ingår i ett bredare perspektiv där kön är ett av kriterierna i arbetet för att alla elever ska få samma förutsättningar och rektorn berättar också att det i personalens kompetensutveckling inom området relationellt ledarskap bland annat ingår att bemöta elever och ha verktyg för att skapa relationer oavsett könstillhörighet. Av inkommen dokumentation och intervju med elevhälsan framgår att en arbetsgrupp för likabehandlingsarbete mot mobbning (LIAM) har i uppdrag att arbeta med demokratifrågor på skolan där jämställdhet ingår. Rektorn berättar att hen i ledningen av jämställdhetsarbetet också tilldelat en förstelärare ansvaret i arbetet med planen mot diskriminering och kränkande behandling. Vidare framgår att temaveckor arrangeras i varje årskurs och att jämställdhet är ett perspektiv i det arbetet.

Uppföljning och analys

Granskningen visar att rektorn skapar sig en nulägesbild av undervisningens genomförande och omfördelar resurser för att möta de behov som finns på skolan. Av inkommen dokumentation samt intervjuer med rektorn, elevhälsan och lärare framgår att rektorn skaffar sig information om verksamheten genom olika forum som exempelvis arbetsplatsträffar (APT), elevhälsoteam (EHT), programarbetslagsmöten och ämneslagsträffar. Det framgår också av inskickad dokumentation samt intervjuer med rektorn och lärare att rektorn följer upp undervisningens genomförande genom regelbundna lektionsobservationer och på medarbetarsamtal. Rektorn berättar vidare att uppföljning av värdegrundsuppdragets integrering i undervisningen sker tillsammans med elever på elevråd och genom utbildning för elevskyddsombud och enligt eleverna är rektorn delaktig i diskussioner kring undervisningen på programråden. Såväl elever som lärare berättar att rektorn är noga med att följa upp händelser och elevärenden på skolan och att rektorn är tillgänglig och synlig i verksamheten. Rektorn berättar att hen utifrån resursfördelningen till skolenheten i sin tur fördelar resurser utifrån behov och att rektorn vidtar åtgärder för att möta identifierade behov. Exempelvis har en resursperson utifrån sociala och pedagogiska behov för eleverna på estetprogrammets (ES) samtliga årskurser anställts vilket är en åtgärd som enligt rektorn gett positiv effekt för eleverna. Av inkommen dokumentation samt intervjuer med rektorn och elevhälsan framgår vidare att stödåtgärder på individ- och gruppnivå sker löpande utifrån kunskapsuppföljning i EHT. Exempel på sådana åtgärder är utökad tid för matematikundervisningen i en samläsningsgrupp, att lärare har fått handledning av specialpedagog i vissa elevgrupper, att elever ges stöd i skolarbetet genom organiserade fokusgrupper samt att elever får tillgång till speciallärare på skolans specialpedagogiska enhet med resurspersonal.

Däremot visar granskningen att rektorns uppföljning och analys av skolenhetens betygsresultat är begränsad. Såväl rektorn som lärare berättar i intervjuer att betygsresultaten sammanställs och utvärderas av lärarna inom ämneslagen i slutet av läsåret men rektorn berättar att hen inte är delaktig i arbetet med att analysera betygsresultaten i samtliga ämnen utifrån lärarnas underlag. Rektorn berättar vidare att uppföljningen av elevernas måluppfyllelse löpande under läsåret är bättre än uppföljning och analys av betygsresultaten i slutet av läsåret. Av inkommen dokumentation framgår att det finns en redovisning av genomsnittlig betygspoäng för skolenhetens elever på respektive gymnasieprogram, uppdelat mellan flickor och pojkar samt av andelen elever som når gymnasieexamen. Däremot finns inga betygsresultat för olika ämnen och rektorn berättar att hen behöver utveckla ett mer systematiskt arbete med att följa upp och analysera betygsresultaten i olika ämnen specifikt för skolenheten och att arbetet behöver utvecklas tillsammans med rektorskollegorna på övriga skolenheter på Eksjö gymnasium.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla en systematisk uppföljning och analys av betygsresultat i alla ämnen på skolenheten.

Skolinspektionens granskning visar att rektorns uppföljning och analys av betygsresultaten i ämnen på skolenheten är begränsad. Rektorn är inte delaktig i analyser utifrån de underlag av betygsresultat som lärare utvärderar inom ämneslagen och rektorns systematiska kvalitetsarbete begränsas till enstaka mått så som exempelvis genomsnittlig betygspoäng på gymnasieprogrammen, uppdelat för pojkar och flickor samt andelen elever som når gymnasieexamen.

Enligt 2 kap. 9-10 §§ skollagen har rektorn som pedagogisk ledare ett ansvar för att leda, samordna och utveckla utbildningen och besluta om sin enhets inre organisation. Vidare anges i 4 kap. 4-5 §§ att rektorn ansvarar för att utbildningen systematiskt och kontinuerligt planeras, följs upp, analyseras och utvecklas. Inriktningen för det systematiska kvalitetsarbetet ska vara de nationella målen. Av läroplanen framgår vidare att för att kvaliteten i skolans undervisning ska utvecklas krävs att verksamheten ständigt prövas, resultaten följs upp, utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas.¹ Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete bör rektorn, tillsammans med personalen och utifrån uppföljningen analysera vad i enhetens verksamhet som påverkar och orsakar resultaten och måluppfyllelsen, analysera om orsakerna framgår tydligt eller om ytterligare uppföljning eller utvärdering behöver genomföras, samt utifrån analysen identifiera utvecklingsområden². Ett uppföljningsarbete av hög kvalitet tar in en bredd av resultatmått, bland annat betygsresultat för samtliga ämnen och kurser där analysen även innehåller olika grupper av elever för sig.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn gör en bred uppföljning av kunskapsresultaten på skolenheten genom att följa upp betygsresultat i alla ämnen, årskurser och program samt fördelat på kön. Rektorn bör använda underlagen om kunskapsresultaten tillsammans med underlag för undervisningens genomförande och förutsättningar för att analysera skillnader och variationer och identifiera bakomliggande orsaker. Träffsäkra orsaksanalyser kan leda till att rektorns beslut om förbättringsåtgärder grundas på behov och blir ändamålsenliga.

Undervisning

Författningsstöd
1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen
4 kap. 1 § och 6 kap. 4-8 §§ gymnasieförordningen
Gy11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, 2.1 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 3 Examensmål för alla nationella program, 4 Gymnasiegemensamma ämnen

Skolinspektionens bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

¹ Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy11), Skolans värdegrund och uppdrag, Varje skolas utveckling.

² Skolverket (2015): Skolverkets allmänna råd med kommentarer, Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att undervisningen i huvudsak är varierad, strukturerad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Det framkommer också att lärare uppmuntrar och motiverar eleverna i deras lärande. Granskningen visar vidare att det finns möjligheter till reflektion och kritiskt tänkande i undervisningen, men elevernas delaktighet i planering och utvärdering av undervisningen är begränsad.

Variation, aktivt lärarstöd och struktur

Granskningen visar att undervisningen i huvudsak är varierad, strukturerad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Av intervjuer med såväl lärare som elever samt lektionsobservationer framgår att undervisningen växlar mellan olika arbetsformer och arbetssätt även om elever berättar att graden av variation i undervisningen beror på vilket ämne och lärare som undervisar. Lärare berättar att planeringen för att nå variation i undervisningen sker på olika nivåer. Några lärare berättar exempelvis om EPA-strukturen under ett lektionspass men också att de planerar för att nå variation inom hela arbetsområden och för läsåret så att eleverna ska kunna redovisa sina kunskaper på olika sätt. Såväl rektorn som elevhälsan berättar att lärare är skickliga på att variera undervisningen och anpassa strukturen till elevgrupperna och på flera av de lektioner som Skolinspektionen observerat växlar undervisningen mellan lärarens förmedlande genomgång, att läraren cirkulerar i klassrummet och handleder eleverna enskilt samt att läraren ställer frågor och använder elevernas svar i dialog i helklass. På samtliga observerade lektioner syns ett aktivt lärarstöd. Eleverna bibehåller engagemanget för skolarbetet hela lektionen och arbetar fokuserat med uppgifterna utan att störa varandra. Eleverna berättar att de får hjälp med uppgifter genom att lärarna förklara på olika sätt och på några av de lektioner som Skolinspektionen observerade använder lärare digitala lärverktyg som stöd för eleverna. Av intervjuer med såväl rektorn som elevhälsa och lärare framgår också att det finns ett medvetet arbete med struktur i undervisningen och elevhälsan berättar att det är lärarna själva som gör bedömningen som avgör strukturen i undervisningen utifrån varje elevgrupp. Lärare och elever berättar i intervjuer att lektionerna inleds med att lärare tydliggör lektionens mål och innehåll både muntligt och skriftligt på tavlan i punktform och återkopplar till vad eleverna arbetade med under föregående lektion i kursen. Lektionerna har ofta ett sammanfattande avslut men som ibland uteblir enligt elever och lärare. Av intervjuer med lärare och elever framgår också att lärarna kopplar betygskriterier till de uppgifter som eleverna arbetar med och att lärarna framför allt förtydligar ämnesplanen för eleverna i början och slutet av ett arbetsmoment för att eleverna ska få förståelse för syftet..

Stimulans och utmaningar i undervisningen utifrån elevernas behov och förutsättningar

Granskningen visar att lärare uppmuntrar och motiverar eleverna i deras lärande. Av intervjuer med lärare och lektionsobservationer framgår att lärare aktivt stärker elevernas självförtroende med uppmuntrande kommentarer där läraren berömmar eleverna för deras arbetsinsatser och stimulerar eleverna genom att exempelvis använda humor. Lärarna berättar att elevernas självförtroende är en viktig del av undervisningen och att de upplever att många elever är rädda för att misslyckas. Lärare berättar att de exempelvis använder mini-whiteboards och digitala övningar så att elever inte ska behöva berätta sitt svar högt i klassrummet och att lärare berättar för eleverna att det kommer fler chanser att nå målen för kursen även om eleven inte lyckas vid ett redovisningstillfälle. På flera av de lektioner som Skolinspektionen observerat ger lärare elever uppmuntring genom exempelvis en klapp på axeln som stöd och vid flera tillfällen skrattar elever och lärare tillsammans. Lärare berättar också att de skapar nyfikenhet och motivation hos eleverna i undervisningen genom att förklara hur kunskaperna kan användas i andra sammanhang. På några av de lektioner som Skolinspektionen observerade berättade lärare om egna erfarenheter inom sina ämnen som exempelvis från resor i ett annat land eller att ha spelat in låtar i en musikstudio. Lärare berättar att de i sina kurser har diskussioner med eleverna om förväntningar på undervisningen samt att det är viktigt att sätta upp delmål som är rimliga för elever att klara av och att lärare bygger vidare på elevens tidigare kunskaper så att eleven känner att hen kan klara det. Granskningen visar vidare att undervisningen till innehåll och arbetssätt är anpassad till aktuell elevgrupp för att utmana elever på olika nivåer. Av intervjuer med såväl lärare som elever framgår att lärare använder uppgifter som elever kan utveckla vidare på flera nivåer. Elever berättar att de kan få nya uppgifter när de är klara, men att det oftast inte behövs eftersom uppgifterna är omfattande och utmanande. Någon lärare berättar att innehållet i uppgifterna också varierar utifrån vilka förslag som eleverna har valt men att läraren ändå använder gemensamma stödfrågor som läraren tar upp tillsammans med eleverna. I intervjuer med lärare och rektorn framkommer också att lärare samverkar med elevhälsan angående anpassningar i elevgrupper, exempelvis efter lektionsobservationer och handledning, samt att en klass kan delas in i flera grupper i syfte att anpassa undervisningen till eleverna.

Elevers delaktighet i undervisningen och sitt eget lärande

Granskningen visar att det finns möjligheter till reflektion och kritiskt tänkande i undervisningen, men elevernas delaktighet i planering och utvärdering av undervisningen är begränsad. Av intervjuer med såväl lärare som elever samt lektionsobservationer på skolenheten framgår att reflektion och kritiskt tänkande ingår i undervisningen. Några lärare berättar att de bland annat arbetar i projektform där eleverna ständigt provar sig fram i praktiska övningar och använder loggbok för att reflektera över sitt lärande. Eleverna berättar också att de har muntliga diskussionsuppgifter med öppna frågor samt skriver argumenterande texter utifrån olika perspektiv. I arbetet med elevernas kritiska tänkande i undervisningen berättar såväl lärare som elever att läraren ofta inte berättar svaren på elevernas frågor direkt utan ställer motfrågor, diskuterar källor samt ger ledtrådar och ställer stödjande frågor till eleven så att eleven själva kan komma fram till en lösning eller svar. Granskningen visar vidare att det varierar i vilken utsträckning eleverna är delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen. Några elever berättar att de får vara med och planera i vissa kurser men inte i alla. Någon lärare berättar till exempel att läraren vid början av en kurs låter eleverna skriva en önskelapp om vilket innehåll de vill lägga mycket tid på i kursen och att läraren sedan följer upp elevernas synpunkter nästkommande lektion och sedan fortsätter återkoppla till önskelapparna senare under kursens gång så att elevernas synpunkter påverkar genomförandet av undervisningen under hela kursen. En annan lärare berättar att eleverna får inflytande genom att rösta på olika förslag om teman som läraren sedan väljer ut. Samtidigt berättar några lärare att elever ofta vill att läraren ska bestämma innehållet och att det är läraren som har ämneskunskaperna för att avgöra vilket innehåll som ska vara med i undervisningen, men att elever kan få välja redovisningsform. Av intervju med såväl lärare som elever framgår vidare att det varierar mellan lärare i vilken utsträckning som undervisningen utvärderas kontinuerligt av eleverna. Lärare berättar att det i huvudsak är upp till läraren själv att genomföra utvärderingar av sin undervisning och att ta till sig elevernas synpunkter även om det finns en kollegial diskussion om utvärderingar i ämneslagen. Någon lärare berättar att det är viktigt att eleverna verkligen får återkoppling på sina synpunkter när de gör utvärderingar av undervisningen under kursens gång och att hen har avstämningssamtal med eleverna så att elevernas synpunkter på undervisningen ska komma fram. Elever berättar att

inflytandet varierar och att vissa lärare genomför utvärderingar av undervisningen men inte alla. Några lärare berättar att de genomför korta muntliga utvärderingar efter arbetsområden, någon lärare utvärderar digitalt efter terminen och en annan lärare genomför en muntlig uppföljning i slutet av kursen. Lärare berättar vidare att de inte genomför större gemensamma utvärderingar efter kurserna, men att det gjordes tidigare och att det nu är upp till varje enskild lärare.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver under rektorns ledning utveckla elevernas inflytande över undervisningen genom att regelbundet planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna.

Skolinspektionens granskning visar att det finns lärare som regelbundet ger eleverna inflytande genom planering och utvärdering av undervisningen, men det görs inte systematiskt i alla kurser av alla lärare. Därmed finns en risk att eleverna inte ges reellt inflytande på undervisningens arbetssätt, arbetsformer och innehåll i samtliga kurser.

Av 4 kap. 9 § skollagen framgår att eleverna ska ges inflytande över utbildningen och alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen. Av förarbetena till skollagen framgår vidare att det ligger i lärarens uppdrag att bedriva undervisningen så att eleverna ges inflytande och att det inte finns någon motsättning mellan elevernas rätt till inflytande och att lärare har ansvaret för undervisningen. Däremot är det viktigt att den konkreta utformningen av vad inflytandet omfattar varierar.³ Enligt läroplanen ska elever ges inflytande över utbildningen och eleverna ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen. Vidare har alla lärare ett ansvar för att elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att lärarna planerar och utvärderar undervisningen tillsammans med eleverna. Det framgår också av läroplanen att rektorn har ett särskilt ansvar för att se till att skolans arbetsformer utvecklas så ett aktivt elevinflytande gynnas.⁴

Skolinspektionen rekommenderar att lärare under ledning av rektorn arbetar aktivt för att öka elevernas delaktighet i både planering och utvärdering av undervisningen. Dessa utvärderingar ska göras kontinuerligt och inte endast i slutet av kursen. Det är särskilt viktigt om undervisningen inte fungerar, så att lärare har möjlighet att förändra upplägg och genomförande i befintlig undervisningsgrupp. Även om undervisningen ska styras av ämnesplanens syfte och centrala innehåll så finns det utrymme för elevernas inflytande. När det gäller val av innehåll i undervisningen finns exempelvis utrymme för lärare och elever att tillsammans i planeringen resonera kring vad det centrala innehållet i detalj ska fokusera på i respektive ämne. Vilka arbetsformer som lämpar sig bäst för att utveckla dessa kunskaper och hur de ska redovisas är också viktiga aspekter att låta eleverna resonera kring i syfte att de successivt kan kunna få ökat eget ansvar. När läraren utvärderar undervisningen är det väsentligt att läraren inhämtar elevernas synpunkter om hur undervisningen genomförts med avseende på innehåll, arbetsformer och arbetssätt. Att ge eleverna möjlighet att tänka och reflektera över undervisningens kvalitet är av vikt för att läraren ska få ett underlag för att utveckla undervisningen. Skolinspektionens erfarenheter är att de lärare som kontinuerligt låter eleverna utvärdera hur arbetet fortlöper lyckas bättre med att få eleverna att uppleva att de har inflytande.⁵

Trygghet och studiero

Författningsstöd
3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen
Gy11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter, 2.1
Kunskaper, 2.2 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolinspektionens bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den sammanfattande motiveringen till bedömning är följande: Granskningen visar att det finns ett medvetet arbete med att skapa trygghet på skolan. Granskningen visar vidare att det saknas ett samlat arbete för att skapa och upprätthålla studiero i samläsningsgrupper med elever från olika program.

Arbetet med trygghet

Granskningen visar att det finns ett medvetet arbete med att skapa trygghet på skolan. Av samtliga intervjuer och av inkommen dokumentation framgår att elevernas upplevelse av trygghet kartläggs regelbundet och på olika sätt. Såväl lärare som elevhälsan berättar att enkätresultat och kränkingsanmälningar analyseras av skolutvecklingsgruppen och utvärderas också i storgrupp i början av läsåret. Rektorn berättar att hen dessutom följer upp elevernas trygghet på programråden samt att rektorn tillsammans med förstelärare har arbetat fram en uppdaterad plan mot diskriminering och kränkande behandling som grund för trygghetsarbetet. Såväl rektorn som elevhälsan berättar att resultaten från skolans trygghetsenkät och skolenkäten systematiskt analyseras av skolutvecklingsgruppen och inom EHT. Eleverna involveras i det kartläggande arbetet och eleverna berättar att de besvarar enkäter med exempelvis frågor om otrygga platser och diskuterar resultaten på mentorstider samt programråd. Representanter för elevhälsan berättar att hälsosamtalen också ligger till grund för kartläggningen av trygghet på skolan, även om resultaten på gruppnivå inte följts upp de senaste åren sedan pandemin. Rektorn och elevhälsan berättar dock att kartläggningen från hälsosamtal kontinuerligt används vid individärenden på EHT-möten. Eleverna berättar att de känner sig trygga på skolan även om några elever berättar att de kan känna sig otrygga utanför det egna programmets korridorer vilket eleverna även diskuterat med lärarna och rektorn. Rektorn berättar att en extra resursperson därför är knuten till programmet sedan förra läsåret för att öka tryggheten bland eleverna. Eleverna berättar att både rektorn och lärare är synliga ute på skolan och såväl elever som lärare berättar att de

³ Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet, prop. 2009/10:165, s. 311

⁴ Förordningen (SKOLFS 2011:144 om läroplan för gymnasieskolan (Lgy11) 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Rektorns ansvar

⁵ Skolinspektionen (2018): Tematisk kvalitetsgranskning. Att skapa förutsättningar för delaktighet i undervisningen.

ofta träffas i korridorerna. Rektorn berättar att en del av förklaringen till goda trygghetsresultat på skolenheten är att det finns ett aktivt främjande arbete och en medvetenhet bland personalen som exempelvis visar sig genom att alla i personalen hälsar på varandra och på eleverna och att även eleverna hälsar på varandra. Lärare berättar att de skapar relationer med elever från olika program i korridorerna och rektorn berättar att trygghet skapas när eleverna märker att lärare bryr sig om eleverna. Av inkommen dokumentation och intervju med rektorn och elevhälsan framgår även att det sker ett förebyggande arbete med kontinuerliga insatser genom skolans LIAM-grupp (LikabehandlingAntiMobbing) som bland annat har genomfört olika teman avseende trygghet på skolenheten då även polis och socialtjänst har varit delaktiga i skolans trygghetsarbete. Rektorn berättar att det finns tydliga riktlinjer vid incidenter där ordningsregler bryts. Rektorn berättar vidare att det finns t pågående arbete med elevers närvaro på skolenheten och att mentorerna tillsammans med elevhälsoteamet har en åtgärdsplan för att minska frånvaron och att eleverna ska känna sig trygga på skolan.

Arbetet med studiero

Granskningen visar att det saknas ett samlat arbete för att skapa och upprätthålla studiero i samläsningsgrupper med elever från olika program. Av inkommen dokumentation samt intervjuer med rektorn, elevhälsa, lärare och elever samt de lektioner som Skolinspektionen observerat framgår att studieron för eleverna i huvudsak är god på skolenheten. Det framgår också av intervjuer med lärare och elever att elever är delaktiga i arbetet med studiero inom sina program genom att diskutera skolans ordningsregler och regler för studiero i klassen på mentorstider. Rektorn berättar också att lärare träffas i mentorsgrupper inom programmen och utbyter erfarenheter från klassrumssituationer och elevärenden. Såväl rektorn som elever berättar att det funnits diskussioner på programråden då elever har upplevt att lärare behandlat elever från olika program på olika sätt när det har varit högljutt i klassrummet och rektorn berättar vidare att hen då haft samtal med någon lärare om vikten av ett likvärdigt bemötande av elever. Av intervju med lärare framgår att det finns ett medvetet arbete för studiero och lärare berättar att ett relationellt förhållningssätt i bemötande av eleverna är ett främjande arbete för att skapa studiero vilket har varit en uttalad satsning i lärarnas fortbildning från skolledning. Däremot berättar elever att studieron är sämre i samläsningsgrupperna än på lektioner med elever inom programmet. Elever berättar att lärares förhållningssätt i arbetet för studiero varierar i de blandade samläsningsgrupperna. Eleverna berättar exempelvis att placeringen i klassrummet ser olika ut och att de inte vet varför de sitter uppdelade mellan programmen i några samläsningsgrupper men inte i alla. Eleverna berättar också att de inte är delaktiga i att ta fram gemensamma klassrumsregler och någon elev berättar att eleverna inte har inflytande på undervisningen i vissa samläsningsgrupper. Både elevhälsan och lärare berättar att det inte finns någon uttalad strategi för att hantera gruppdynamiken i samläsningsgrupper och någon lärare berättar att det är svårt att arbeta med gruppdynamiken i samläsningsgrupper. Elevhälsan berättar att det finns strategier för studiero på gruppnivå inom programmen som diskuteras vid EHT, men inte för samläsningsgrupper mellan programmen. Både elevhälsan och lärare berättar att det inte finns fungerande forum för lärare som undervisar elever från flera program att diskutera ett gemensamt arbete med studiero då de möten som finns endast samlar undervisande lärare inom programmen. Såväl rektorn som elevhälsan och lärare berättar dock att signaler om problem med studiero i samläsningsgrupper tas upp på EHT-möten och att åtgärder kontinuerligt sätts in vid behov under läsåret med exempelvis lektionsobservationer och handledning. Av inkommen dokumentation och intervjuer med lärare framgår också att rektorn gör riktade lektionsbesök när signaler kommit om att studieron behöver förbättras för att prata med elevgrupper och att såväl rektorn som elevhälsan har god kännedom om lärare som behöver stöd med ledarskap i klassrummet. Rektorn berättar att ledarskap i klassrummet är ett fokusområde vid lektionsbesök och i medarbetarsamtalen och ett utvecklingsområde som rektorn vill arbeta vidare med på skolenheten.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver under rektors ledning utveckla ett samlat arbete med ett gemensamt förhållningssätt för att skapa och upprätthålla studiero i samläsningsgrupperna.

Granskningen visar att det saknas ett samlat arbete mellan undervisande lärare för att skapa och upprätthålla studiero i samläsningsgrupper med elever från olika program.

Enligt 5 kap. 3 § skollagen ska alla elever tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Av läroplanen framgår vidare att alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.⁶

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tillsammans med personal utvecklar ett gemensamt förhållningssätt med ändamålsenliga åtgärder i arbetet med att skapa studiero i samläsningsgrupperna. I detta ingår att skapa forum för undervisande lärare att utveckla gemensamma strategier i arbetet för att skapa studiero. Skolinspektionens erfarenheter visar att om skolan har ett samlat arbete med att utforma ett gemensamt förhållningssätt med ändamålsenliga åtgärder så underlättar detta för de lärare som har svårare att skapa och upprätthålla studiero. Skolinspektionens erfarenheter är att lärare har olika förmågor att vara en tydlig ledare i klassrummet och om alla lärare efterlever de gemensamt fattade besluten så underlättar detta för de lärare som har svårare att skapa och upprätthålla studiero. Ett gemensamt förhållningssätt kan till exempel innebära att lärare har samma uppfattning om vilka störande aktiviteter som inte är tillåtna i klassrummet, hur lärare ska agera vid ordningsproblem och hur lärare ska bemöta utåtagerande elever. Lärares arbetssätt med att skapa studiero behöver vara strukturerat och systematiskt utifrån en analys av situationen i klassrummet. Det betyder att arbetet behöver vara främjande, förebyggande och långsiktigt och inte enbart fokusera på att hantera och åtgärda uppkomna ordningsstörningar. Ansvar för arbetet bör inte heller enbart hamna på enskilda lärare. Vidare är det av vikt att även eleverna får möjlighet att medverka i framtagandet av

⁶ Förordningen (SKOLF 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy11) 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper, 2.2 Normer och värden.

strategier för studiero och att dessa kontinuerligt följs upp för att säkerställa att de ger en önskvärd effekt. Rektorn behöver vidare stödja och säkerställa att alla lärare följer de gemensamma besluten om hur studiero skapas och upprätthålls.⁷

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd
1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 15 kap. 22-25 a §§ skollagen
8 kap. 2-3 och 3 f §§ gymnasieförordningen
Gy11, 2.5 Bedömning och betyg

Skolinspektionens bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i betygssättningen ges i flera delar.

Den sammanfattande motiveringen är följande: Granskningen visar att lärarnas förutsättningar för att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg delvis är begränsade och i vissa fall bygger på deras egna initiativ. Granskningen visar vidare att rektorn inte analyserar eventuella skillnader i betyg.

Kvalitetssäkring av betyg

Granskningen visar att lärarnas förutsättningar för att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg delvis är begränsade och i vissa fall bygger på deras egna initiativ. Av inkommen dokumentation samt intervjuer med såväl rektorn som lärare framgår att sambedömning sker i ämnesgrupper. Lärare berättar vidare att det finns förutsättningar för samverkan kring bedömning exempelvis vid nationella prov även om någon lärare berättar att former för sambedömning gällande den muntliga delen av nationella prov i ett ämne saknas. Av intervju med lärare framgår samtidigt att det varierar mellan ämneslagen hur mycket sambedömning som sker och någon lärare efterfrågar mer styrt arbete med sambedömning eftersom mycket av arbetet sker på lärarnas eget initiativ. Lärarna berättar att deras arbetsplatser på skolan är organiserade utifrån ämnen och inte program, vilket enligt lärare leder till att en stor del av arbetet med sambedömning sker informellt i arbetsrummet och vid behov exempelvis när en elevuppgift behöver bedömas ytterligare en gång av en kollega och inte på styrda mötestider. Några ämneslärare är ensamma i sitt ämne på skolan och rektorn berättar att de uppmanas att själva skapa nätverk med kollegor på andra skolenheter. För några lärare finns det en etablerad samverkan med en annan gymnasieskola i grannkommunen. Av inkommen dokumentation och intervju med lärarna framgår också att lärare använder Skolverkets bedömningsportal och att lärarna genomgår en kompetensutveckling i sammantagen bedömning i ämnesgrupperna under pågående läsår utifrån Skolverkets material.

Rektors analys av betyg

Granskningen visar att rektorn inte analyserar eventuella skillnader i betyg. I intervju med rektorn framkommer att hen inte analyserar eventuella skillnader eller avvikelser mellan kursbetyg och resultat på nationella prov och att rektorn sällan är inblandad i hur lärare sätter sina betyg för att säkra likvärdig betygsättning. Av inkommen dokumentation samt intervju med rektorn framgår visserligen att rektorn för diskussioner generellt om betyg och bedömning med lärare i ämneslagen och i medarbetarsamtalen med enskilda lärare men rektorn säger att det inte sker med regelbundenhet och att diskussioner om lärares bedömningar inte specifikt kopplas till eventuella avvikelser i betygsresultat mellan ämnen, årskurser och elevgrupper eller gällande eventuella skillnader mellan resultat på nationella prov och kursbetyg. Elevhälsan berättar att de inte vet hur rektorn följer upp övergripande betygsresultat eller likvärdig betygssättning på skolenheten men däremot att rektorn följer upp elevernas måluppfyllelse löpande under läsåret genom EHT. Av inkommen dokumentation och intervju med lärare framgår vidare att lärare har strukturerade samtal i ämneslagen om betygsresultaten som sammanställs i juni och några lärare berättar att det görs jämförelser mellan läsår, kurser och mellan pojkar och flickor samt att resultaten på nationella prov jämförs med elevernas kursbetyg men att analysen inte kopplas till likvärdig bedömning som följs upp av rektorn. Av nationell statistik läsåret 21/22 framgår att många elever har högre kursbetyg jämfört med resultatet på nationella prov i såväl engelska som matematik och svenska. Rektorn berättar att hen inte har varit delaktig i någon analys av orsaken till skillnaderna eller om det finns kopplingar till lärares betygssättning.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp och analysera eventuella avvikelser i betyg.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn inte följer upp och analyserar eventuella avvikelser i betyg. Utan en analys av avvikelser i betyg riskerar bedömningar och betyg bli mindre likvärdiga.

Enligt 3 kap. 14 § skollagen ska rektorn se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar. I enlighet med 15 kap. 25 a § ska elevens resultat på det nationella provet särskilt beaktas vid betygssättning i ett ämne. Vidare framgår av läroplanen att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal på skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolenhetens resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och betygsriterierna.⁸ Enligt Skolverkets allmänna råd bör rektorn tillsammans med lärarna följa upp betygen på skolenheten så att det vid behov blir möjligt att sätta in insatser som skapar förutsättningar för mer rättvisande och likvärdiga betyg, säkerställa att det finns förutsättningar

⁷ Skolinspektionen (2020): Skolans arbete med trygghet och studiero. En tematisk analys utifrån beslut fattade inom regelbunden kvalitetsgranskning 2018-2019.

⁸ Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy11) 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.5 Bedömning och betyg, 2. Rektorns ansvar.

för att sammanställa betyg och resultat från nationella prov samt följa upp hur betyg och resultat från nationella prov förhåller sig till varandra inom skolenheten och analysera avvikelser. ⁹

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn följer upp och analyserar betygsresultat i olika ämnen, årskurser och elevgrupper över tid samt mellan resultat på nationella ämnesprov och kursbetyg i syfte att upptäck eventuella avvikelser. Utifrån analysen behöver rektorn diskutera eventuella skillnader med lärarna för att säkerställa likvärdigheten i lärarnas bedömningar och betygsättning. Betygsresultaten bör analyseras ur olika perspektiv för att säkerställa att betygen är så likvärdiga som möjligt och om det finns förklaringar som kan kopplas till lärares kompetens eller eventuell osäkerhet i bedömning och betygssättning. Sammantaget har rektorn ett ansvar för att analysera och fastställa om eventuella skillnader kan bero på att lärarna har olika tolkningar av styrdokumentet eller om lärarna bedömt och vägt samman elevprestationer på olika sätt som underlag för en allsidig bedömning av elevens kunskaper. Rektorn behöver föra diskussioner med lärarna utifrån dessa analyser samt sätta in och genomföra förbättringsinsatser. Arbetet med att utveckla rektorns analys av eventuella avvikelser i betyg i syfte att säkerställa en likvärdig bedömning och betygsättning bör samordnas med arbetet med utvecklingsområdet som beskrivs under område 1.

På Skolinspektionens vägnar

X Johanna Oskarsson Abraha...	X Måns Holmstedt
Beslutsfattare	Föredragande
Signerat av: Johanna Oskarsson Abrahamsson	Signerat av: Måns Holmstedt

I handläggningen av ärendet har även utredare Jan-Erik Lipiäinen medverkat.

⁹ Skolverket (2022). Kommentarer till Skolverkets allmänna råd om betyg och prövning s. 46-49.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sju lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i betygssättningen? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 1-2 februari 2023. Besöket genomfördes av Måns Holmstedt och Jan-Erik Lipiäinen.

Eksjö gymnasium i Eksjö kommun är en gymnasieskola med 579 elever som är uppdelad på 3 skolenheter. Eksjö gymnasium 2 är en skolenhet med 227 elever som leds av en rektor och består av samhällsvetenskapsprogrammet (SA), ekonomiprogrammet (EK), estetiska programmet (ES) och humanistiska programmet (HU). Programmen SA och ES ingår i denna granskning.